

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Північноукраїнський інститут імені Героїв Крут

МАУП

Кафедра Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Схвалено на засіданні кафедри
УПЕППУ

Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

Завідувач кафедри

Ганна ПОПОВА

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ»***

Спеціальності: **051 Економіка**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Економіка»**

Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Беззубко Лариса Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Викладач:

Беззубко Лариса Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Силябус розглянуто на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Протокол №1 від 26.08.2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	ОНД в економіці
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	8 кредити/240 год. Лекції: 62 год. Практичні заняття: 46 год. Самостійна робота: 132 год.
Термін вивчення дисципліни	3,4 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://chern.maup.com.ua/silabusi-obov-jazkovih-navchalnih-disciplin-ekonomika-pershij-bakalavrskij-riven/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація

П.І.Б. викладача	Беззубко Лариса Володимирівна
Науковий ступінь	Доктор наук з державного управління
Вчене звання	Професор
Посада	Професор кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Дисципліни, які викладає НПП	Державне та регіональне управління, Антикризове управління, Економічна політика та соціальна відповідальність, Цифрова трансформація бізнесу
Напрями наукових досліджень	Економіка, економічний аналіз, державне управління, місцеве самоврядування
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1401-1694 Профіль Google Академія: https://scholar.google.com.ua/citations?user=dZA35PQAAAAJ&hl=ru
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	-
Контактний тел.	-
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/2024_bezzubko-l.v.-portfolio_-1.pdf

1. Структура курсу

1.1 Анотація курсу

Навчальна дисципліна «ОНД в економіці» є невід'ємною складовою навчального плану підготовки бакалаврів, має своїм завданням сформулювати у студентів глибокі теоретичні і практичні знання з методології наукових досліджень в економіці.

1.2 Предмет вивчення курсу: теоретичні і практичні знання з методології наукових досліджень.

1.3 Мета курсу - забезпечення єдності, системності і комплексності досліджень у сфері економіки, сприяння розвитку раціонального творчого мислення, розв'язанню наукових проблем, що постають в процесі наукових економічних досліджень, на високому методологічному рівні, із використанням академічної доброчесності, що є запорукою отримання об'єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів

1.4 Завдання навчальної дисципліни: під час читання лекцій створити умови для ознайомлення студентів з напрямками наукових досліджень та питаннями застосування методології в дослідженнях; забезпечити надання студентам ґрунтовних знань системи академічної доброчесності, як основи наукових досліджень; оптимізувати умови для вироблення у студентів практичних умінь та навичок в сфері організації наукових досліджень як на практичних заняттях, так і самостійно.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити:

ОК4 Сучасна українська мова.

ОК10 Основи права та антикорупційне законодавство.

Постреквізити:

ОК36 Виробнича практика.

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

1.7 Очікувані (програмні) результати навчання (ПРН).

РН1 Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

PH20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

PH21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

2. Зміст навчальної дисципліни

Курс складається з 2-х змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль 1 «Поняття науки. Формування гносеологічної та методологічної проблематики науки в історії філософії» (лекційні теми 1- 3 семінарські теми 1- 3);

Змістовий модуль 2 «Методологічні, аксіологічні та організаційні засади наукового дослідження та академічна доброчесність» (лекційна тема 4-7 семінарські теми 4-7);

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення крім загальнозживаних програм та операційних систем, таких, як програми презентацій Microsoft PowerPoint, Open Office Impress, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ здобувачів вищої освіти до Інтернету.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «ОНД в економіці» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено індивідуальні завдання та виконання курсової роботи.

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxlby>

2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfyye>

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях	2	7	14
Виконання завдань для самостійної роботи	2	7	14
Виконання модульної роботи	20	2	40
Виконання ІНДЗ	30	1	30
Іспит		1	40
Разом:			138
138:100 = 1,38. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,38 = загальна кількість балів			

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях з 7 тем.*

Критерії оцінювання:

- правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 1 балу;
- аудиторна присутність – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків);
- відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків).

Максимальна кількість балів за одну роботу – **2 бали.**

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **14 балів.**

Зміст практичних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука та наукові дослідження в економіці	6
2	Методологія та методи економічних досліджень.	6
3	Формування теми, мети та завдань наукового дослідження	8
4	Інформаційне забезпечення та джерела економічних досліджень	6
5	Обробка, аналіз та інтерпретація економічних даних	6
6	Оформлення результатів наукових досліджень	6
7	Академічна доброчесність у наукових економічних дослідженнях	8
Разом		46

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт з 7 тем.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 1 бал.
- відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – **2 бали**.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – **14 балів**.

Зміст завдань для самостійної роботи студента (СРС)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль науки в розвитку економіки та суспільства	18
2	Класифікація наукових досліджень в економіці	18
3	Наукова проблема та гіпотеза в економічному дослідженні	18
4	Логіка та етапи проведення наукового дослідження	18
5	Статистичні методи в економічних дослідженнях	20
6	Підготовка тез, статей та наукових доповідей	20
7	Запобігання плагіату та дотримання академічної доброчесності	20
Разом		132

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається **в кінці вивчення змістових модулів** і здійснюється у вигляді виконання завдань-тестів за тематикою відповідного

змістового модуля. Під час модульного контролю оцінюється відсоток правильних відповідей на тестові завдання.

Максимальна кількість балів - 20 балів.

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «ОНД в економіці» є формою самостійної роботи здобувача і виконуються в наступному вигляді:

1. Курсова робота (оцінюється як окрема освітня компонента – від 0 до 100 балів).

2. Есе, тези доповідей, наукова стаття в фаховому збірнику, участь в наукових конференціях тощо.

3. Участь в програмах неформальної/інформальної освіти, проходження онлайн курсу від Prometheus тощо.

Згідно з ОПП «Економіка» опанування дисципліни передбачає виконання здобувачем курсової роботи. Метою курсової роботи є закріплення та поглиблення студентами теоретичних знань, набуття навичок самостійної роботи з навчальною та спеціальною літературою з управління проектами. Інформація щодо тематики, оформлення, виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «ОНД в економіці» міститься в *Методичних рекомендаціях щодо підготовки та оформлення курсових робіт з дисципліни «ОНД в економіці»* на сайті кафедри.

Під час виконання ІНДЗ оцінюються такі компоненти:

- Слайди до відповіді/презентації – 5 балів
- Повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів
- Якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 бали
- Самостійність та креативність – 10 балів

Максимальна кількість балів - 30 балів.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Іспит. Відбувається у формі екзамену згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Північноукраїнському інституті МАУП»

<https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/polozhennja-pro-ocinjuvannja-navchalnih-dosjagnen-zdobuvachiv.pdf>

Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:

1. Наука як форма пізнання та вид діяльності.
2. Роль науки в розвитку економіки та суспільства.
3. Наукові дослідження: сутність та основні ознаки.
4. Економічна наука та її місце в системі наук.

5. Класифікація наукових досліджень в економіці.
6. Методологія наукових досліджень: поняття та значення.
7. Метод і методика наукового дослідження.
8. Загальнонаукові методи дослідження.
9. Спеціальні методи економічних досліджень.
10. Системний підхід у наукових економічних дослідженнях.
11. Наукова проблема: сутність і критерії формулювання.
12. Тема наукового дослідження та вимоги до її вибору.
13. Мета і завдання наукового дослідження.
14. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
15. Гіпотеза наукового дослідження та її роль.
16. Логіка та етапи проведення наукового дослідження.
17. Планування наукового дослідження.
18. Програма наукового економічного дослідження.
19. Теоретичне та емпіричне дослідження.
20. Наукові підходи до аналізу економічних явищ.
21. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
22. Джерела економічної інформації.
23. Первинна та вторинна інформація в дослідженнях.
24. Офіційні статистичні джерела економічних даних.
25. Використання наукових баз даних та електронних ресурсів.
26. Методи збору економічної інформації.
27. Статистичні методи в економічних дослідженнях.
28. Аналіз і узагальнення економічних даних.
29. Економіко-математичні методи досліджень.
30. Використання графіків, таблиць і діаграм у дослідженнях.
31. Інтерпретація результатів наукового дослідження.
32. Оцінка достовірності та надійності результатів.
33. Наукова новизна та практичне значення дослідження.
34. Формулювання висновків і рекомендацій.
35. Апробація результатів наукового дослідження.
36. Структура наукової роботи з економіки.
37. Вимоги до оформлення наукових робіт.
38. Оформлення таблиць, рисунків і формул.
39. Бібліографічний опис і список використаних джерел.
40. Цитування та посилання у наукових роботах.
41. Наукові статті, тези та доповіді: особливості підготовки.
42. Публікація результатів наукових досліджень.
43. Усний захист наукової роботи та презентація результатів.
44. Рецензування та експертиза наукових досліджень.
45. Типові помилки у наукових економічних дослідженнях.
46. Академічна доброчесність: сутність і принципи.
47. Плагіат та його види.
48. Самоплагіат і фабрикація даних.
49. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.

50. Інструменти перевірки наукових робіт на плагіат.
51. Етика наукових досліджень в економіці.
52. Авторське право в науковій діяльності.
53. Міжнародні стандарти наукових досліджень.
54. Інноваційна складова економічних досліджень.
55. Прикладні економічні дослідження та їх значення.
56. Роль наукових досліджень у підготовці курсових робіт.
57. Значення наукових досліджень у професійній діяльності економіста.
58. Використання результатів досліджень у прийнятті управлінських рішень.
59. Сучасні тенденції розвитку економічної науки.
60. Перспективи наукових досліджень в економіці.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Північноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»):

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача під час практичних занять;
- робота в команді;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;
- презентації та доповіді мають бути авторськими та оригінальними;

вся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Основні джерела:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України 1996. №30. Ст. 141 (Із змінами внесеними згідно із Законами від 15.05.2014)

2. Про освіту; Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

3. Про вищу освіту; Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII// URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Про наукову і науково-технічну діяльність; Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

5. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій Закон України від 14.09.2006 № 143-V// URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>

6. Про наукову і науково-технічну експертизу Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/1405413z6>

7. Про видавничу справу. Закон України від 05.06.1996 №318/97-ВР// Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 08.09.1997. 1997, №32. стаття 206. (зі змінами та доповненнями)

8. Про державну таємницю. Закон України від 21.01.1994 №3855-XII// Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 19.04.1994. 1994, №16. стаття 93. (зі змінами та доповненнями)

9. Про інформацію. Закон України від 02.10.1992 №2657-XII// Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 01.12.1992. 1992, №48. стаття 650. (зі змінами та доповненнями, нова редакція)

10. Про державне регулювання діяльності в сфері трансферу технологій. Закон України від 14.09.2006 №143-V// Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 10.11.2006. 2006, №45. стаття 434. (зі змінами та доповненнями)

11. Про доступ до публічної інформації. Закон України від 13.01.2011 №2939-VI// Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 12.08.2011 – 2011, №32. – стаття 314. (зі змінами та доповненнями)

12. Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки. Закон України від 09.04.2015 №317-VIII. URL:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/31719>

13. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок, Перелік від 24.07.2013 № 567 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/l405413z6>

14. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації МОН України; Наказ, Вимоги, Форма типового документа, Зразок, Перелік, Правила від 12.01.2017 № 40 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/l405413z6>

15. Про атестаційні справи здобувачів вчених звань МОН України; Лист від 24.12.2015 № 1/9-621 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/l405413z6>

16. Про опублікування результатів дисертацій у періодичних виданнях МОН України; Лист від 04.12.2015 № 1/9-586 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/l405413z6>

17. Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науководослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій МОН України; Наказ, Порядок, Форма типового документа, Картка, Лист від 27.10.2008 № 977 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/l405413z6>

18. Артемчик Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи. К., 2020 256 с.

19. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: Підручник для студ. екон. спец. вузів / М.Г. Білуха. К.: Вища школа., 2004. 271 с.

20. Ветохіна, В. О. Курсова робота: навч.-метод. поради для студ. іст. фак. всіх форм навчання / В.О. Ветохіна. 2-е вид., випр. і доп. Кривий Ріг: КДПУ, 2019. 40с

21. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень. Київ: Редакція "Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України", 2021. 64 с.

22. Єріна Л. М. Методологія наукових досліджень: Навч. посібник. К., 2020. 215 с

23. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. 4-е видання. К.: Професіонал, 2017. 240 с.

24. Романчиков В. І Основи наукових досліджень: навч. посібник / В. І. Романчиков. К.: Центр навч. літ, 2017. 254 с

25. Юридична енциклопедія: НАН України. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана // Ю.С. Шемшученко (гол. ред.). У 6 т. К.: Українська енциклопедія імені М.П. Бажана, 1998-2014.

Додаткові:

1. Гайдучок В. М. Теорія і технологія наукових досліджень: навч. посіб. / Гайдучок В. М., Затхей Б. І., Лінник М. К. Львів: Афіша, 2016. 232 с.

2. Гладкова, В. М. Профорієнтація: навч. посіб. / В.М. Гладкова. Львів: "Новий Світ2000", 2007. 160с.

3. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисейко В. А. К. : КНТЕУ, 2021. 212 с